

ЮРІЙ ЯНОВСЬКИЙ

ПРЕКРАСНА УТ

КНИГОСПІЛКА

ЮРІЙ ЯНОВСЬКИЙ

ПРЕКРАСНА УТ

МОРСЬКІ ВІРШІ

КНИГОСПІЛКА

Бібліографічний опис та шифри для
бібліотечних каталогів на цю книгу вмі-
щено в журналі «Літопис Українського
Друку» та «Картковому репертуарі»
Української Книжкової Палати.

Упрліт № 787. Харків
Зам. № 1215. Тир. 2000
Літ.-друкарня
КНИГОСПІЛКИ
Харків, Негеч.
наб., 14
1928

ВІРШІ
ЧОТИРЬОХ ВІТРІВ

Вітаю море! Корабельна путь
Лежить по всій землі.
По всій землі шляхи пішли,
З Марселю в Сингапур
Морями кораблі ідуть,
Пливуть по всій землі.
Вітаймо цю прекрасну Ут,
Де море й ліс зійшлись!..
Вітри нам парус поженуть,
Біжи вперед, о путь!

ПОРТ

М. Хвильовому

Нехай засне щасливий день,
Коли спряде свою кудель,
І сонця золоті паски
Нехай поляжуть у піски.
А я тоді піду в розмай—
Весільних днів пахучий порт,
Де в горизонті дальній край,
Як загадковий натюр-морт,
І тихий промінь із води
Тремтітиме, як молодий.

Я стану там, і ніч кругом
Огорне все своїм платком,
Закине невід теплих зорь
І вимереже, як узор;
Де корабель, як сніп, заснув
На полі літньої пори,
Коли ще вітер не подув,
Коли ще ранок не горів;
Я стану там, як тінь німа,
І свисну двічі у туман.
„О ти, моя дурна пора,

О ти, моя нудьга стара,
Коли тебе я напою.
І шхуну з дерева мою
Між рифів проведу і скель—

До берега спокійних вод,
До старости низьких осель,
Де год, як день, і день, як год?
Впаде коли на скроні сніг,
І буде старість на мені?"

І перше свисну я про це,
А свист у воду йде, як цеп.
Як цеп, булькоче в море свист
Під камінь маяка-сови,
В зелене око маяка.
Хитнеться кіль, важкий силвет,
Повернеться кермо злегка,
І крізь портівий парапет
Над морем зійде круглий жар
Й туман на ньому, як іржа.

І свисну знову в самоті:
„О ти, моя тверда постіль,
Моя кімната, як тюрма,
І наді мною рей нема!
Прийми мене на корабель,
Прийми, товаришу, за хліб.
Оце торбина. В ній і хмель,
І жменя рідної землі.
Нехай би парус наді мною
Та чаєнят на щоглі двое!“

1927.

o o
o

НА МАЙДАНІ

П. Тичині

Над Хóртицею стане пароплав
І якір кине в Січ.
Лизатиме Дніпрова плавь
На ньому моря сіль.

На майдані січовому
Якір упаде.
— Прощайте,— відгукнеться,—
Білий світ і день!

— Ой, спасибі ж за пошану,
Глибину могил!—
За козацьким отаманом
Тільки сірий пил.

Розійшлись один по 'дному
Сотні, курені.
На майдані січовому
Якір,
Синя
Ніч.

1927.

o o

o

12

КОРАБЕЛЬ КОЛУМБА

(мітинг)

Юліяну Шполу

— На кораблі ми всі, далеко від заток
І від портів майбутньої землі далеко.
У трюмі в нас важкий ворушиться пісок,
А зовні—вітер, хвилі плеск і шторму клекіт.

— Ночами з неба висне сяйво дальніх зір
І на пустельне море пада-упадає.
Пустельний вітер навіває хвилі сірі.
Наш корабель на хвилі підкидає.

13

Зібралися жінки і діти всі на ют,
Складають пісню — землю зустрічати.
Кують і нагрівають слово. Знов кують.
У купі діти всі сидять, як мишенята:

„Хай наблизиться
Щасливий день,
І земля уся
До нас прийде.
Просто з моря впливе до нас,
З темного морського дна.
Підніматиметься синій гай,
Синій гай,
Синесенький розмай!“

Замислилась сторожа сильна по бортах.
Зіперся командир на довгий аркебуз.
І прапор на кормі — летить кривавий птах,
На кораблі палає, як одвічний бунт.

— Чатуймо вдень ми всі, чатуймо уночі:
На морі вітру й ворога не обминути.
Гей, щогло, слухай, як кривавляться мечі—
То хвиля від земель несе слова забуті:

„Вийте, фанфари.
Бийте в тімпани.
Лийся в пожари,
Крови фонтане.

Ріжте ножами,
Ріжте шаблями.
Будем лежати.
Будем полями“.

Забила пісню цю — одвітна по морях—
Її співали молодість і гнівна сила.
Юнацькі очі полум'ям борні горять,
Юнацтво вільними на палубі родилось!

— На кораблі ми всі, далеко від заток
І від портів майбутньої землі далеко...
Чекаймо, діти, доки від землі листок
До корабля приб'є нам вітра й шторму клекіт.

„Марші землею лунають.
Марші морями гудуть.
Наш корабель пропливає
Сміливо славную путь!“

— Коли вартівий землю ранком запримітить
І вдарить у розпачливу, тривожну мідь—
„Земля, земля!“ — кричатимуть щасливі діти,
А ви, дорослі, прапора з корми візьміть.

1927. Москва.

о о
о

ДЕСЯТЬ ЛІТ

Не плачём, а гостреним
Здобували ми собі прапór.
Десять довгих літ плече в
Підіймались на верхівлі гор.
України гай і дикий
Повернули ми на інший шлях.
На її незрівняних полях
І трава по іншому

росте.

„Десять літ у землю заросли.
Під землею золото клейнод.
Нашої батрацької землі
Нагорнув на них народ“.

Червоніє на Дону зоря.
За Карпати падають сонця.
Українська лежить земля,
Де течуть Дніпро, Дністер і Сян.
Над землею має-віє стяг,
Наче птиця-сокіл шелестить.
До Карпатів сокіл долетить.
Прапори на захід шелестять.

„Десять літ у землю заросли.
Під землею золото клейнод.
Плідної батрацької землі
Нагорнув на них народ“.

Поприходять до Дніпра моря,
Кораблями стануть на Січі.
На кормах сигнали
загорять,
Коли ляже сонце відпочить.
Не забуде нас тоді онук—
Пролетаріята гордий син:
Мільйоном пролетарських сил
Візьме націю із наших рук.

„Десять літ у землю заросли.
Під землею золото клейнод.
Кревної батрацької землі
Нагорнув на них народ“.

Нація не вернеться

назад!

Десять літ у землю заросли!
Ради, як могутній

водоспад,

Гетьманські клейноди занесли.
Бачу неоспівані

моря.

Бачу кораблі у-далені:
Димарями,

Щоглами,

У-ряд

Наближаються крізь сонця німб.

„Присяги не кажемо тепер:
Десять літ будуем Владу Рад!
Маяком стоїть УСРР.
Нація не піде вже назад!“

1927.

o o
o

ПРИСВЯТА

Високо в небо соколи літали,
Далеко в море гості запливали,
І парус-парус-парус доганяв.

Надувши груди білі, йшли фрегати,
Над морем місяць уставав салдатом
І просторінь шляхів охороняв.

Веселий день любови кочової!
На палубі вино і брязкіт зброї
І плескіт хвиль, неначе крик коня.

Надувши груди білі, йшли фрегати,
Над морем місяць уставав салдатом
І просторінь шляхів охороняв.

Любовна міць на палубі рухливій,
На кораблі, що йде мов білий привід
Й зорю на щоглу, як лихтар, підняв!

Надувши груди білі, йшли фрегати,
Над морем місяць уставав салдатом
І просторінь шляхів охороняв!

1928.

o o
o

КАЗКА

Край села стоїть оселя,
За оселею левада.
Хазяї живуть веселі:
Малий Войя й баба Лада.

Золотее сяє сонце
На похилену хатину.
Баба Лада під віконцем
І пряде і гріє спину.

В баби Лади рот беззубий,
Очі сині та ласкаві.
І співає: „Ой, над дубом
Ізнялися дві заграви.

Дві заграви—дві відроди
Над твоєю головою“.
Так співає баба Лада,
Усміхаючись до Войї.

„Серце матимеш велике,
Понесеш любов з собою.
Не одного чоловіка
Приворожиш серцем, Войо.

Не одна ясна красуня
Зазіхне на тебе, внуче.
Не одній любов-вістуння
Серце ніжне перемучить.

Ой, над Войею, над дубом
Та знялися дві заграви!“
В баби Лади рот беззубий,
Очі ж сині та ласкаві.

„В чорнім морі білий парус
Поспішає над водою.
Буде в тебе злий товариш,
Злий товариш—твоя доля.

Ця оселя не для тебе,
Не для тебе ця левада.
Твоя стеля—синє небо,
Ой, на горе бабі Ладі!

Полетиш із журавлями,
Полетиш у землі теплі.
Пролітатимеш морями
У пахучому літєплі.

Нашу милую хатину,
Нашу тихую леваду,
І мене, старую Ладу,
Ти покинеш, ти покинеш!"

Та й заплакала беззуба,
Доспівавши тії слави.
„Ой, над Войєю, над дубом
Ізнялися дві заграви!“...

Усміхнувся хлопець Войя,
Сльози витер бабі Ладі,
Похитало головою
Віковічне зело сада.

„Я, бабусю, ще ростиму,
Я ростиму, як травина.
І тебе я не покину,
І твою стару годину.

Тільки ти не забарися:
Умирай, бабусе любя!
Над тобою буде листя
Гомоніти з листям дуба.

Я за тебе заспіваю,
Я візьму багаття в руки.
Гей, здоров, далекий краю!
Прощавайте ниви й луки!"

Слухає онука пряля,
В'ється з пальця довга нитка.
Сонце кїдає коралі,
І кінця цьому не видко.

1927. Москва.

o o
o

РОМАНТИКА МОРЯ

Танк

I

Над морем летіла хмара,
і крапля упала в море...
О, море, простий товариш!
Ой, крапле, яка ти скоро!
Засмагли твої плечі,
аж колють твердії груди!
Кажу я — усе не до речі...
Люблю, та чи знаю, що буде?
Про що ти, краплино, мариш,
коли пролітаєш морем?
О, море, простий товариш!
Ой, серце, яке ти скоро!

II

„Не заздри рокам: вони, як і ми,
проходять мимо, щоб ніколи не вер-
нутись“.

Хлюпнуло море з розгону на мокре каміння.
Піна осіла на беріг валочком білявим.
Соннее сонце купалось, не тонучи, в морі.
Десь не вгасали веселого дня переливи.
Поруч лежали з тобою на теплім піскові:
з обрію нам впливав корабель біловерхий.
Знаєш, згадала, про що ми тоді говорили?
День перестроював лютню дзвінкую на вечір...

„Тебе я купив у засмаглого матроса.
 (Ти полонив моє серце!)
 Матрос продавав негрську ляльку, і
 на шиї в ляльки висів на нитці
 ти, мій добрий Ічі.
 Я взяв у руки ляльку,
 я примусив себе зацікавлено подивитись
 на цю обдерту ляльку, що
 пахла брудним мускусом чорного
 тіла.
 Я носитиму тебе на собі,
 і в першу мою ніч із жінкою
 я покладу тебе їй на груди.

Освятити своїми роками,
 своїм рубіновим сонцем на грудях,
 що сходить з-за Святої Гори,
 наш солодкий піт.
 Хай живуть мої сини,
 доки є земля!
 Ти, мій Ічі, мусиш
 лежати
 на грудях першої любови
 мого сина,
 сина мого сина,
 сина мого онука,
 сина сина мого онука.
 Хіяку-сен літ!
 (О ти, що тебе мені подарувало море!)“

IV

Густе повітря ночі. Де фальшборт,
там люльки дві горять, як жар печер.
Маяк зелений. Чорні тіні й порт.
Потроху море плеще. Плеще і тече.
О, чужовійний дим, туга моя!
Я хочу цілувати твій янтар:
далекі чайми крильми прошумлять,
на небо вийде зоряний косар,
та й падатиме в море слід зорі,
та й падатиме гомін голосів...
Пора мені смоктати янтарі
пахучих мундштуків
Чужих Сторін!

1926 р.

БАЛАДИ

ВЕСЕЛИЙ МІЧМАН НАЙЛЬ

1

На рейді — крейсер „Георг“.
За містом — шумливий чай.
Хон-Хі біжить у порт,
Де джонки цвіте чайма.

Багатий купецький Кантон
Дише, як жовтий льосс.
Хижо кричить авто,
Віскі шукає матрос.

Китаець біг у порт.
Джонка цвіте крилом.
Хо! Хіба замориться хорт?
Хі! Син рабині, бігом!

Хон-Хі везе джін
У шлункові мічмана Найль:
Мічман сидить у корзині,
Мічман на борт вертає.

„Стоп! Зупинися! Стань!
На мене ти тут чекай!“
Знову ковтнув ресторан
Веселого мічмана Найль.

Хон-Хі з дитини раб.
Хон-Хі — кулі за риж.
А серце, як зкраяв краб,
Мовчки чекає пори.

Кулі на нозі застиг.
Кулі на ногах дрімав.
Над вікнами вечір тихне.
Над Китаєм вечір має.

2

Чи то, може,
день
за Ян-Цзи-Цзян згорає?

Чи то, може,
вечір
крилом має?

Чи то, може,
ніч
така в Китаю?

Кулі на нозі застиг.
В кулі наче опій сни.
Схилився лихтар на ріг,
І вечір вгорі дзвонив.

Приснився кулі не дракон,
Приснився йому не Китай,
Не шлях у зелений Гон-Конг,
Не чай і не риж — не Китай.

Казав йому Жовтий Джек
(Він був на „Георзі“ — бой):
„Англісець світ зажер,
На крейсері тільки зброя.

А є там на чорні землі
Один по-під небом салдат,
Якого й англійське залізо
Не може повік подолати.

Як сонце з-за моря йде—
Він світить усім кулі,
І зараз на нього жде
Кожен кулі землі!

Прапори огнем мають,
Як море, лани зелені.
О, Будда, якби Китаю
Такий великий Ленін!“

Кулі на нозі застиг.
Кулі на ногах дрімав.
Над вікнами вечір тихне.
Над Китаєм вечір маяв.

...Солоний старий океан
Хитав по кімнаті синь.
Повіяв зелений туман—
Володарки Моря син.

Співає бортами бріз.
Співає старий океан.
На білій китайській горі
Блукають таємні тумани.

І мічман пливе в океан,
Бо крейсер — колоній бич:
Чорних людей у саванні
Чорним товаром робити...

Опій у трубці шумів,
Мічмана ніс у нірвану.
Холодний лихтарик горів,
Сампану співав океан.

Вибігла легка тінь
Звідти, де віскі й Найль.
Плакала в камінь стін
Довга коса — Китай.

Хон-Хі хилив чолó,
Хон-Хі ховав рух.
Груди вогнем пекло—
Хон-Хі пізнав сестру.

Кулі не рухавсь сам,
В долоні ховав звук.
Хай плаче маленька Сан
Від мічмана грубих рук!

Такий-то дівочий хліб
Ковтає маленька Сан.
Хлипає-хлипає-хлипає
Чорна Китай-коса.

Не Хон-хі — вітер віз
 У мічмана в шлункові джин.
 У мічмана хміль в голові,
 Мічман, як пляшка, лежить.

На березі в джонці хто
 Чекає мічмана Найль?
 Все небо у морі вт́пло,
 Мовчить піднебесний Китай.

Лихтар із паперу плив,
 Весло хлюпотіло десь.
 У воду холодну змив
 Мічман обличчя бліде.

„Рабі—пригадав тоді Найль,—
 „Ваші дівчата смашні.
 Там під лихтариком взнав
 Пестощі ніг, о, ніг!

Плакала в ліжку Сан.
 Довго змагалась вона.
 Пахла Китаєм коса!
 Слиною плямкав Найль.

Хон-Хі покинув весло—
 Хон-Хі людина теж.
 Кров'ю співав шолом
 Злого дракона пожеж.

ЖЕРТВА БОГІНІ КАЛІ

1

Казати словами пісню,
Що вітер тепер співає,
В Бенгалії повний місяць
Над нею вночі звисає.
Казати словами пісню!

Це значить ловити вітер
І класти за плечі зорі?
У джунглях пахучі віти
Колишуть пісень море.
Це значить ловити вітер!

Пісня—від моря дарунок,
Почуло воно у Бомбею.
За словом солодким, за рúном
Літали на чаймі Бореї.
Ця пісня—від моря дарунок.

48

2

В Калькутті морський спів.
На березі скиглить брамін.
На беріг солоної піни
Там океан намів.

На Індії синій тюрбан,
І вітром з верхів'я—привіт.
Пахучий паркий туман—
Моря тубільного вітер.
Розлігся у глині Ганг,
Шумить на важкій траві.
Добрий бенгальський туман
Тéпло землею віє.

Рам-Рао—конáк слона.
Керує слоном „анк“.
Бамбúками вітер конає,
Лорд на слоні „Бан“.

4 Яновський

49

Полює на тигра він,
Суворий холодний бритт.
Під шлемом—важкій голові
Від серця спокійний ритм.
Сигар кипарисний пах
Лишався в повітрі синім.
„Бан“ на ногах спав
З лордом і паланкіном.

Повітря гирчить сигара.
Слон хитається, як крейсер.
Червоним, далеким жаром
Кінчає сонце рейса.
Тиша повсюди дзвенить,
Тиша дзвенить, як комар.
Сонця холодний жар
Не відбива луни.

Здалеку віяв
і тух
звук.
Раб не жаліє
рухів
рук.
Буйно почався
бамбу́ку
стук.
„Бан“ затаїв дух.

Слон тихо слухав
в лопух
вух.

Слон тихо нюхав,
як пух
звук.

У паланкіні
потух
рух.
Вітер травою вшух.

Теплий засну́лий
тумане,
тань!

Куля і куля
край,
рань!

Вітре, кричи в
барабан—
Ганг!

Тигра женуть до „Бан“.

Райнне вночі вбав
Як зне хто останній час
Колн кривавої стіни
Орбіт на ното зліва

Бамбу́ками біг тигр.
Здіймався в туман хруст.
Хиталися трави стиглі,
Ховали смертельну гру.
Із темних бамбу́ків ось
Просунувся погляд сам.
Виглянув звір, як осінь,
Лежала в очах роса.

Рушниця вибухнула враз...
Чи знає хто останній час,
Коли кривавая стріла
Обірве всі його діла?!

Од пострілу джунглі гули.
Од пострілу став тигр...
А потім за тигром лягли
Й хиталися трави стиглі.

Одчайний людський зойк
В тумані дзвенить і падає:
Смерть потрясла косою,
Туманом пішла, як ладан.

... Джунглі суворо плакали,
Нагортаючи безліч тінів...
Серце Рао пожмакане
Ставало в горлянці синій!
Коли трупа слонем обходив,
Свого батька пізнав Рао.
І глянув на гори сходу,
Де Калі молилась заграва.

(Тигра на лорда мисливці гнали—
Чорні раби, що молились Кáлі.
Хижого тигра куля минула—
Батька Рао потрафила куля).

Рао побачив труп—
Боком пройшов слон.
На небі сотню рупій
Хтось у блиск сколов!

„Білий шакале,
 Рам-Рао
 я!
В Матері Кáлі
 гора
 огня!
Не загасити огня
 вам --
 Матери Кáлі
Одвічний храм!..“

Помста кривавить
 очі
 зорь.
Помста неславить
 ночі
 нор.
Помста—пожежа,
 день,
 метал.

Помста – мета!
Рао підняв „анк“:
Лорда забив він.
За те, що минав „Бан“
Тіло старече в траві.

І (мертвий!) поїхав лорд
На темний далекий край,
Де пісні не чути з моря,
Де жертви богиня чекає.

Калькутта біліє парою.
Слон хитається, як крейсер.
Червоним далеким жаром
Кінчає сонце рейса.

Нарешті й воно сіло.
Долинами пісня літає.
У гонг, чи у мідне било
Гукає, гукає, гукає!

1925

° °
°

ПІСНІ
КРАЇНИ УТ

ПІСНЯ ПРО ВОРОГА

„Ненавидь, як любов—плекай її“.

(Напис в кумірні на молитовній досточці)

1

*Кидай зброю на межі,
Кинь, нехай лежить.
Бачиш, ходить морем жито
Й коси, як ножі?
Зерно на порі,
Мається нарід:
Незлічиму силу носить,
Доки хліб ляга в покоси.*

Осіли ми в долині цій
На річці синій та багатій.
Степи й вода. Ори і сій.
Співай пісень, коли без хати.

Немало літ пройшло і йде,
Багато ворога бувало.
І тільки вітер прогуде
Тепер у оченьки зухвалі.

Та, коли зійде молодик
І попливе шляхом безкраім.
На бій з далекої води
В ворожу кістку хтось заграє.

*Мій вороже, зачекай,
Слухай далі спів,
Вже згорає неба край
На крайках степів.*

*Диха дух земель.
Сонця корабель
Парус теплий і червоний
Виставляє з моря тонів.*

Стань, воріженьку, там,
Не переходь межі,—
Любі твої уста
Хочуть сьогодні жить.

Пóтом облитись дай—
Щедрої праці знак.
Жито на полі—вода,
Хай не тече казна!

Гнівно працює люд.
Бачить, вороже, нас.
Чуєш, тебе, мій любий,
Кожна дитина знає.

Хочеш—тобі дамо
Губи прекрасних дів.
В теплий рудий мох
Вас заховас діл.

Там же твоє немовля
З матір'ю ляже в землі.
Спужне кривава земля,
Виросте кущ в лісі.

Зріже сопілку юнак
І прикладе уста—
Ненавидь тільки лунає
В темному лісі там.

*Добувай твою ножа,
Сміливіше ріж.
Кров рудая, як іржа,
По мені дзюрить...*

*Серце хай юрить!
Серце хай болить!
із юрючішої рани
Найболюча пісня стане!*

Велику пісню тих боїв
Ми відпускаємо з причала:
До золотих її ланів
Торкались меч і гостре рало.

Хай ридає,
Парагонить,
Проклинає
З гін у гони!

Поле, луки
Наче дзвони.
Як розпука,
Тупіт коней!

Ось і ворог.
Меч гуляє.
Чорний ворон
Налітає.

Під мечем злетіла
Голова.
Кров білого тіла
П'є трава.

Треба серце ворога виймати,
Треба принести його до хати.
Треба череп сріблом окувати,
Меду старовинного налляти.

Хай гуляє повний келих
По столах бойців веселих!
І шматками серця злого
Заїдайте тризни слово.

*Кидай зброю на межі
Кинь, нехай лежить!
Бачиш, ходять морем жито
Й коси, як ножі?!*

Ти не хочеш зачекати?
Ти, вороже, лук знімаєш?
Ти мечем рубаєш лати,
І стріла летить, співає?

На межі стаєш ногою
І плюєш на наші ниви?
Хай же йде тепер з водою
Твоя доля, нещасливий!

o o
o

ПІСНЯ ПРО ДРУГА

„Дружба й вогонь
Народилися ра-а-зом!“
(Тибетська пісня)

1

*Володар серця є один:
Він, як морська глибок,
Коли летить душа туди
У тишу й вічну тінь.
Забудеш, серце, хат печаль,
Забудеш, блиск і лютя меча,
Любов забудеш і наругу
В обіймах щирих друга.*

Тридцять тисяч літ до скифів,
На крутій горі
Жив народ. Печери тихі,
Води теплих рік.

Синій ліс над головою—
Несходимий ліс.
У тумановім сувою
Чорний кипарис.

Стовіками вечір пада
В папороть-віки,
У незлічену армаду
Зорь і світляків.

Ден-у-день на небо сходить
Благодійний бог,
І полюють у господі
Слон і носорог.

*Владарю серця і очей,
Воюю, десятка слів!
(Бо більше мешканець печер
Казати не умів).
Життя за друа я віддам,
Та нащо друюві руда
І тепла рідина? Немало
Такої слави й висихало...*

У печері темно, вогко, димно—
Ще з учора дим не розійшовсь.
Ніби хтось вночі задув кадило,
І тепер струмує димний шовк.

По кутках ворухаться під листям
Хазяї убогої печери.
У клубочки діти поплелися,
Матір увісні жує вечерю.

Ну, до чого ж заїдають блохи!
І ніяк ти їх не упіймаєш!
Виліза хазяїн з купи моху,
І стремить в печеру рань густая.

Не намацає рука й жаринки—
Знову вмер червоний бог у хаті.
Виліз сторожко з печери, синку,
Помолись в небесні чисті шати.

Добрі вісти жевріють на сході—
То від сонця дим такий червоний!
Діставай святиню твого роду
І стискай достойно у долонях.

Попрацюй, аж доки сонце крикне,
Біла річка впливе з туману,
Доки всі нічні потвори зникнуть,
А слони з води сурмити стануть.

Під руками в тебе диму подих
На зомлілі руки буде литись,
І проб'ється весело зі споду
Вогник, як ранкова молитва.

Підкладеш йому трісок і моху
І подуєш ніжно та надхненно.
Подивися, як росте потроху
Сонячного бога син священний!

*О, серце, подих зупини—
Послухай крик трембіт!
Невже померлих хоронить
І плакати на юрбі?
Невже за доказ кров і смерть
У пісні про любов візьмеш?..
І, заховавши друга в яму,
Любитимеш криваві плями?*

Мох горить, горить і тріска,
Бог росте синеньким блиском,
Піднімає вгору очі,
Тріскотить, про щось белькоче,
Хилить тіло худорляве,
Мов стеблину червонаву,
Виграває,
Вихиляє,
Вогнеграєм
Засліпляє.
Ой, біжить!
Ой, горить!

Та рука, мов вірною сторожею,
Обвела водицею ворожою.

Щоб не збутись хатнього вогня,
Щоб не вмерло кволе боженя,—
Узяли струхнявілу колоду
Найтвердішої в гаю породи,
На вогонь поставили. І дим
По землі стелився та блудив.

*О, серце, знаєш ночи страх,
Коли свідомість спить,
Коли незгоди чорний птах
Літає і квилить?
Невже за доказ кров і смерть
У пісні про любов візьмеш?
А може—згоди половіння
І перше розуму юріння?*

Вночі згадали про вогонь—
Вогонь не гас,
І ніч виходила із тонь,
Із тонь на нас.

Літали іскри. Ляк ходив—
Печерних мавк.
Побачили: з колоди дим
Вгорі розтав.

Бо крізь колоду сам огонь
Той дим погнав.
Червона голова його
Таїни знак!

Вона, як вітер і мета,
Як вітер і мета!
Вона з безодні виліта,
Як птиця золота.

І раптом камінь покотивсь,
Іще один.
Неначе стогін затремтів
З вогню скрізь дим.

Порожньої колоди дзвін
Пішов тоді гукать.
До згоди кликав завше він,
І слухав брата брат.

Порожньої колоди спів,
Тривожний, як одчай,
Оплакував, гукав, будив,
Проходив з краю в край.

*Співаймо ж пісню згоди ми
Минулих поколінь.
Про дружбу незапродану
Про дерев'яний дзвін!*

1927.

З М І С Т

	Стор.
Вірші чотирьох вітрів	
Вітаю море!	7
Порт	8
На майдані	12
Корабель Колумба	13
Десять літ	19
Присвята	24
Казка	25
Романтика моря	30
Балади	
Веселий мічман Найль	37
Жертва богині Калі	48
Пісні країни Ут	
Пісня про ворога	61
Пісня про друга	68

Сучасне українське красне письменство

Поезія

М. Бажан—„17-й Патруль“	50 коп.
М. Бажан—„Різьблена тінь“	40 ”
Корж Ол.—„Бортъ“	45 ”
Поліщук В.—„Радіо в житах“	40 ”
Сосюра В.—Вибрані поезії	25 ”
Сосюра В.—„Золоті шуліки“	75 ”
Шкурупій Г.—„Жарини слів“	30 ”

Друкуються і готуються до друку

Наталія Забіла—„Сонячні релі“. Лірика.
Бажан М.—Збірка поезій.
Поліщук В.—„Роден і Роза“ поема.

Проза

Анищенко К.—„Мироносиці“. Оповідання	20 коп.
Бондаренко М.—„Чотири оповідання“	20 ”
Вишня Остап—„Вибрані твори“ з портретом автора і передмовою О. Буца	90 ”
Вражливий В.—„Земля“. Збірка оповідань	20 ”
Гордієнко К.—„Автомат“. Оповідання	1—40к.
Досвітній Ол.—„ХТО“. Роман	1—60 ”
Іванів П.—„Навколо праці“. Оповідання	25 коп.
Качура Я.—„Непі“. Оповідання	45 ”
Коцюба Г.—„Свято на буднях“. Оповідання	1 крб.
Лісовий П.—„Дичавина“. Збірка фейлетонів	60 коп.
Лісовий П.—„В революцію“. Оповідання	90 ”
Лісовий П.—„Микола Ярош“. Роман-хроніка	1—60 к.
Підмогильний В.—„Місто“. Роман	2—20 ”
Слісаренко О.—„Плантації“. Оповідання	45 коп.
Слісаренко О.—„Сотні тисяч сил“. Оповідання	35 ”
Слісаренко О.—„Камінний виноград“. Опов.	1—50 к.
Смолич Ю.—„Останній Ейджевуд“. Роман	1 крб.

Смолич Ю.—„Півтори людини“. Повість	55 коп.
Шкурупій Г.—„Пригоди машиніста Хорна“	20 „
Яновський Ю.—„Кров землі“. Оповідання	1—20 к.
Яновський Ю.—„Мамутові бивні“. Опов.	40 коп.

Друкуються і готуються до друку

Досвітній Ол.—„Нотатки мандрівника“.
 Качура Я.—Повість.
 Тенета Б.—Повість.
 Антоненко-Давидович Б.—„Січ-мати“. Роман.
 Плужник Є.—„Родина Кашкиних“. Роман.
 Слісаренко О.—„Чорний Янгол“. Роман.
 Смолич Ю.—„Фальшива Мельпомена“. Роман.
 Копиленко О.—„Твердий матеріял“. Новелі.
 Ковтун Ів.—„Яструби“. Роман.
 Ярина—„Людяні деталі“. Новелі.
 Вражливий В.—„Новелі“.
 Шпол Ю.—„Запільні бульбашки“. Роман.

Критична бібліотека

Зеров М.—„Леся Українка“. Критико-біографічний
 нарис 40 коп.
 Йогансен М.—„Як будується оповідання“ 1—25 к.
 Коряк В.—„Поет української інтелігенції (Коцюбин-
 ський М. М.) 20 коп.
 Лейтес А.—„Силуети Заходу“ 2 крб.
 Петренко П.—„Марксіська метода в літературо-
 знавстві. За ред. В. Юринця 1—25 к.
 Самусь М.—„Трое“ (В. Чумак, Г. Михайличенко,
 А. Заливчий) 85 коп.
 Ткаченко П. П. Куліш—Критико-біографічний нарис 70 „
 Юринець В.—„Павло Тичина“. Монографія (друкується).

Замовлення надсилайте на адреси:

Правління Книгоспілки—Харків, Горяїнівський пр., № 2.
 Філії Книгоспілки—Київ, вул. Воровського, № 48. Одеса,
 вул. Ласаля, № 12. Дніпропетровське, проспект Карла
 Маркса, № 103. Суми, вул. Шевченка, № 2. Вінниця,
 вул. Ленина, № 41. Житомир, вул. К. Маркса, № 27.

ХАРКІВСЬКИЙ
 літературний музей
 НДФ № 6185

157 ТЗ-1842

Ціна 80 коп.

СКЛАДИ ВИДАННЯ:

ХАРКІВ, Горяїнівський пров., 2.

КИЇВ, вул. Воровського, 48.

ОДЕСА, вул. Лассаля, 12.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ, просп. К. Маркса, 103.